

Ami a vigjátékok mögött van

Nem tévedés, hogy ez a cikk ezen a helyen, nem pedig a művészet-rovatban jelenik meg. Két filmről szól ugyan ez az írás, de nem filmkritika. Nem azzal foglalkozik, hogy milyen a film kiállítása, rendezése, jó-e a szereplők vagy rosszak, sikere lesz-e a filmeknek vagy bukás lesz sorsuk. Nem a filmen lepergő két vigjáték a fő téma, hanem ami e két film mögött húzódik meg, szinte észrevétlenül.

A két film a „Boszorkányt vettem feleségül” és a „Zúrvav a mennyországban”.

Mind a két filmet Hollywoodban gyártották valamelyik álomgyárban. A „Boszorkányt vettem feleségül” című filmben egy kétszáz évvel ezelőtti megérett boszorkány és varázsló apjának szelleme elevenedik meg, két lélek költözik földi porhüvelybe. Mulatságos kalandok során a két elkárhozott lélek hol kiszáll, hol visszazáll testébe, hogy végül is a csodatevő szerelem véglegesen földi asszonyt varázsoljon a boszorkányból.

A másik film már igényesebb és „mélyebb értelmű”. Egy nagyreményű bajnokjelölt bokszoló repülőbalesetet szenved. A mennyország túlbuzgó küldötte hamarabb ragadja el lelkét és viszi fel az égbe, mint ahogy a test meghalt volna. Az időnek előtte liferált léleknek joga van még ötvenévi földi életre, de nincs teste, amelybe visszaköltözhetne, mert testét krematóriumban elhamvasztották. A mennyországi főfelügyelő (igen szimpatikus úriember) tehát elindul a testét vesztett lélekkel új testet keresni. Előbb egy éppen meggyilkolt uszorás bankár testébe szállásolja el az égi küldött a bokszolólelket, de ez nem bizonyul megfelelőnek, végül megtalálják a megfelelő külalakját a közben szerelembe esett léleknek, egy másik bokszolójának testében. A szerelem persze itt sem marad el, tovább folytatódik a csinos nő és a különböző testi csomagolásban szereplő bokszoló-lélek között.

A két különböző film-story között egy közös vonás tűnt fel a figyelmes nézőnek. Nem a szerelem diadala, hiszen ez csaknem minden filmben közös, hanem az, hogy a mozi mindkét film vetítése közben

össze-vissza mázskáló „lelkek” tanyája.

Megégetett boszorkány, lezuhant bokszoló lélek költözött ki-be, egyik porhüvelyből a másikba, halottak élednek fel új alakban. A két film vigjátéki bonnyodalmai közepette a jámbor néző észre sem veszi, hogy miként csöppögtetik bele a lélek halhatatlanságáról szóló hitet.

Véletlen, hogy a második világháború ideje alatt (amikor ezek a filmek készültek) két hasonlóan „lelkes” film került az amerikai moziutatók elé! Aligha. Nincsenek véletlenek, hirdette néhány éve egy pesti sláger. Különösen nincsenek véletlenek az amerikai filmgyártók gyártási programjában.

A második világháború sok áldozatot követelt az amerikai férfiak sorából is. Az áldozatok után feleségek, jegyesek, anyák és gyermekek sírtak. Sírtak és nem találtak vigasztalást. Ez a két film

Aranyat, briliáns, ezüstöt veszek, eladok. Jegygyűrt, ékszer készítek, javítások megvárhatók. SCHWARZ aranyműves, Dohány u. 22, I. 4

3 ajtós díszinté

szekrény 274.000

háló, komb. berendezések, kárpitosárak nagy választékban. Kintsi Bátor, Kintsi u. 35 és 21.

Versenytergályalási hirdetemény

A Magyar Államvasutak igazgatósága 57.674/1945. sz. alatt különféle lámpatestek szállítására nyilvános versenytergályalást hirdet.

A pályázatok benyújtási határideje 1945. év november hó 20.

A pályázat feltételei iránt a MÁV igazgatóság G. III. osztályánál (VI. Andrássy út 75, III. 255) lehet érdeklődni.

Budapest, 1945. évi október hó 30-án.

Az igazgatóság.

Hatalmas művészi filméposz

CSAPAJEV

Az orosz polgárháború legendás hősinek küzdelmei. Ma premier: URANIA

nyilván ezeknek a megszorodott nőknek készült.

A szeretett férfinak csak a teste halt meg, de lelke él, új testben újra megjelenik itt a földön.

Ezt hirdetik ezek a filmek. A keneteljes vallási prédikációknak a lélek halhatatlanságáról, ügylátszik, már Amerikában sincs hitelük és hatásuk. A halhatatlan lelket korszerű, kapós formában kell tehát propagálni. *Film-vigjátékokat kell gyártani*: „lelkes” filmek mondják el azt, amit hiába prédikálnak a szószékekről. A cél érdekében nem kell sajnálni az anyagiakat, hiszen lelkiekről van szó. Az egyik filmhez René Clair-t nyerek meg rendezőnek, a baloldaliságáról híres franciát. Ez a név már magában biztosítja a film nívóját és sikerét. A másik film diszletere költenek súlyos dollárcsereket és hogy a vonzóerő nagyobb legyen, elhalmozzák minden létező film- és irodalmi kitérítéssel és díjjal. Persze a „lelkek”-et megtestesítő színészek szépek, fiatalok és rokonszenvesek. A legrokonszenvesebb a bölesmosolyú égi főfelügyelő.

A hollywoodi reklámfőnökök jó munkát végeztek, a két filmnek nagy sikere volt Amerikában, bizonyára nagy sikere lesz Európában is. A többi pedig meggy magától. Régi hollywoodi recept szerint, ha valamely témakörből készült filmek sikere van, utána sorozatosan gyártják a konkurens gyárak a hasonló témájú és újabb és újabb filmek sorozatát. Bizonyára így lesz (vagy talán már van is) ebben az esetben is és rövidesen az egész világ mozi-jaiban, Alaszkától Zanzibárig, Fokföldtől-Nagybajomig, megdicsőült, örökké élő lelkek vándorolnak egyik testből a másikba, különböző humoros vagy kevésbé nevezetett kalandok közepette.

Hiszen ez nagyon derék dolog — gondolni a jámbor olvasó. Az amerikai filmcenzorok segíteni akarnak a világon, vigasztalást nyújtanak a megszorodott szívűeknek. Nem egészen ez a helyzet, sőt egyáltalán nem ez. Az amerikai filmgyárosokat, amint eddig, továbbra sem érdekli más, mint a minél nagyobb profit. Nem a szomorú hadüzeneteknek és árvaoknak akarnak ezek az urak lelki vigasztalást nyújtani. Egészen másról van itt szó. Az első világháború után következő idők már megmatatták, hogy

a frontról hazatérő katonák a nyugtalanság szellemét hozzák magukkal. Ezek a sokat szenvedett emberek új, emberi életre vágyanak és nem egykönnyen törődnek bele a kapitalista

társadalmi rend nyújtotta sovány lehetőségekbe. Különösen akkor nem, ha még ezektől a lehetőségektől is megfosztja őket egy éppen kitörő gazdasági válság.

Az első világháború idején csak Európán száguldott végig ez az áramlat és robbantotta ki egyik forradalmat a másik után. Most, a második világháború befejeztével Amerikát is fenyegeti a gazdasági válság és a hazatérő katonák elégedetlensége. A szocializmus kopogtat az amerikai nagytőke kapuján is.

A tőke védekezik. Amerikában csak úgy, mint az öreg Európában. Az első világháború után az európai nagytőke a fasizmust választotta védelmének. „Ez nálunk lehetetlen” — írta Lewis Sinclair, Amerikában nem lehet fasizmus, csinálni. Más védőséget kell keresnie a tőkének. El kell hirtetni a „dualizmus” ígét a nép között. El kell hirtetni az emberekkel, hogy nem csak testük van, hanem halhatatlan lelkük is. Rá kell nevelni az embereket arra, hogy a lelkekkel törődjenek, ne a testi élettel. Nem baj, ha testük törődik, fárad, inésgyet szenved, a lelkük majd megkapja méltó jutalmát. Ugye a filmben is a szegény, de jámbor bokszoló lélek végül mégis bajnok lesz és elnyeri a szép görli szerelmét, míg a bűnös gazdagok elnyerik méltó büntetésüket. Igen, a jámbor munkások ne lázongjanak, dolgozzanak csak szorgalmasan, minél több bért, vagy ha úgy adódik, viseljék a munkanélküliség sorsát türelmesen, mert halhatatlan lelkük ha nem most, majd újabb megjelenési formájában elnyeri méltó jutalmát; bokszolójának lesz, vagy filmbonvivőnek, de mindenképpen szerencsés lesz a szerelemben. De ohhoz az kell, hogy legyenek jámbor, türelmes és engedelmes alattvalói a kapitalista államnak, vessék el maguktól a csúf materializmust hirdető szocialista tévtanokat.

A jámbor olvasó most nyilván megcsóválja fejt és azt gondolja, hogy a dualizmussal ugyan aligha érnek célra az amerikai nagytőkék, ilyen gyenge maszlaggal aligha sikerül elvonni az embereket földi problémáiktól. Elfelejtkezik az ilyen kétkedő „lelkek” arról, hogy csaknem kétezer éven át ugyanazzal a dualizmussal tartották féken a rabszolgák és jobbágyok millióit.

Vajon nem lő-e a cikk jámbor írójának ügyével veresekre? Két filmvigjáték mögött ennyi mindent képzelné? Lehet. De vajon nem ugyanezt gondoltuk volna arról, aki 1920-ban arról írt volna ekkor, hogy egy müncheni kocsmában hirdetett faji gondolatból két évtized múltán egy második világháború fog kikerekedni?

Hámeri László

Az USA szerint

most is érvényben van a magyar-amerikai kereskedelmi szerződés

(London, november 12.) Az Egyesült Államok kormánya a legutóbbi napokban joggyűlésen közölte a magyar kormánnyal, hogy a két állam között 1936-ban aláírt kereskedelmi szerződés

a háborús megszakítás ellenére még érvényben levőnek tekinteli.

A szerződés tíz évre szól és amennyiben lejártakor egyévi hatállyal fel nem mondották, továbbra is érvényben

marad. Miután Hyon felmondás eddig nem történt, az Egyesült Államok kormánya megállapítja, hogy a szerződés még érvényben van. Az USA felhívja a magyar kormányt, hogy a szerződés az Egyesült Államok számára a legfőbb kedvezmény jogát, a szabad áru- és szolgáltatás, szabad kölcsönös kereskedelmet és kölcsönös területi üzembentartását biztosítja.

Kinevezték az ausztriai angol és amerikai hivatalos megbízottakat

(London, november 12.) A londoni rádió jelenti, hogy

az Ausztriába delegált angol és amerikai megbízottakat kinevezték.

Az angol megbízott William Mack az amerikai megbízott Mr. Sirheart. A szovjet követet még nem nevezték ki. A Renner-kormány enge-

délyt kapott, hogy Londonban információs irodát létesítsen és Washingtonba képviselőt küldjön. Ezzel

Nagy-Britannia és Ausztria között olyan diplomáciai kapcsolatot létesül, mint Finnországgal, valamint Olaszországgal.

Úgy vélik, hogy rövidesen Franciaország is rendez politikai kapcsolatát Ausztriával.

Beszámoló a magyar helyzetről

A londoni ifjúsági világtérkézők részvevő magyar küldöttség tagjai az angolai magyaroknak beszámoltak az itthoni viszonyokról. A nagyszámú közönség mély megindulással hallgatta végig helyzetünk ismertetését. Ennek keretén belül Károlyi Mihály is felszólalt.

Bátorság!

A Műegyetemi Technikus Kör minden pénteken „demokratikus órát” tart. Erre az egyetemi ifjúságnak annyira szükséges áttevési tanfolyamra hetenként más-más párthoz tartozó előadót hívnak meg.

Legutóbb a Szociáldemokrata Párt kiküldötte tartott előadást „Az értelmiség és a szocializmus” címmel. Az előadás színvonaláról csak egyet: Justus Pál elvtárs beszélt.

Az előadást vita követte. Voltak, akik élesen szembehelyezkedtek a marxizmus elveivel. Ez rendben is van, nem várjuk, hogy huszonöt év ellenpropagandája után egy előadás minden egyetemistából buzgó szocialistát nevel. Az ilyen gyors megtérés egyenesen gyanús lenne.

Az viszont fájdalmas tünet, hogy az előadást követő napon a Műegyetem falujáságján egy gépi cikk jelent meg. „Förtelmes és ocsmány hangú szocialista propaganda” — írja ez a cikk az előadásról. Persze, a cikkíró elfelejtette nevét aláírni.

A cikkíró nyilván ott volt az előadáson és a vita során nyugodtan elmondhatta volna bírálatát a marxizmusról, vagy az előadásról. Nem merete, mert érezte szellemi alsóbbrendűségét, tudatlanságát.

— Bátorság! — harsogták ezek az egyetemisták felemelt tenyerrel. Bátorságuk volt védtelen zsidó kollégáik megfosztására. Úgy látszik, nincs bátorságuk nyílt kiállásra, szellemi párbaajra.

Több bátorságot, fiatal reakciós egyetemisták, több bátorságot, de ehhez több tudás és szellemiség kellene.

Az albán kormány elismerése

(Tirana, november 12.) Az albániai szovjet katonai küldöttség feje, Enver Hodza tábornoknak, az ideiglenes albán kormány elnökének jogyzókat nyújtott át, amely

a Szovjet-Únió és Albánia diplomáciai kapcsolatának felvételét tartalmazza.

Ezzel egyidőben a lengyel kormány is elismerte Albánia demokratikus kormányát. Az amerikai külügyminisztérium is kész diplomáciai kapcsolatot létesíteni a mostani kormányzattal. Amint ismeretes,

az angol kormánynak is szándékában áll, hogy elismeri az ideiglenes albán kormányt.

A görög kormány most jegyzéket intézett Angliához és ebben tiltakozik a brit szándék ellen.

Jugoszlávia népeinek csaknem 100 százaléka vett részt a választásokon

(Belgrád, november 12.) Jugoszláviában a szavazásra jogosultak száma 8,178,958. A választójogtól megfosztottak száma 199,888, tehát alig 2,4 százalék. Vasárnap délután 5 óráig

a választásra jogosultaknak 88—100 százaléka szavazott.

Boszniában a lakosság 98, Macedóniában 90 százaléka élt jogával. Belgrádban a különböző negyedekben a választópolgárok 88—91 százaléka szavazott. Kumovaczban, Tito tábornagy szülőfalujában délelőtt 11 óráig kivétel nélkül valamennyi választópolgár leszávozott.

HYPO

egységes fogyasztói ára Budapesten üveg-cserével ezidőszerint

1170.— P